

Szelence - a hubertusburgi békére utaló allegorikus ábrázolással

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	69.340.1
Készítés ideje:	18. SZÁZAD 2. FELE
Készítés helye:	Németország
Anyag:	vörösréz
Technika:	színes zománctfestés; zománcozott
Méretek:	magasság: 3,8 cm szélesség: 9 cm mélység: 7,3 cm

A hétéves háború (1757-1763) idején Poroszországban készült kézzel festett zománctszelencéken gyakran jelennek meg a korabeli hadeseményekre reflektáló ábrázolások, melyek a legfontosabb küzdelmek színhelyeit mutatják be, vagy a győzedelmes porosz uralkodó, II. (Nagy) Frigyes diadalkoszorúval övezett portróját és győzelmi trófeáit jelenítik meg. Az itt bemutatott szelence fedelén a háborút lezáró hubertusburgi békére utaló ábrázolás kapott helyet.

A vörösrézből készült, téglatest alakú dobozka teljes felületét zománctfestésű jelenetek borítják. A szelence fedelén tájban elhelyezett ovális talapzaton, diadalívét formázó posztamensen díszpárnán fekvő korona, jogar, kard, országalma látható. Előtte három puttófigura. Egyikük harsonát fúj, kettő nyitott könyvet tart, rajta felirattal: *Huberts/burg den 15ten, / February 1767.* (Az hétéves háborút lezáró hubertusburgi békét 1763-ban kötötték, így az itt szereplő évszám elírás). A talapzat előtti mondatszalg, rajta *Wer begreift den Frieden Schluss / den die weld bewundern muss* szöveg olvasható. A talapzat felett fénysugarakkal öveszett felhőkoszorú lebeg, melyből három, glóriát tartó kar nyúlik ki. A motívum arra utal, hogy a hétéves háborút Poroszország és szövetségese, Anglia ellen hármás (osztrák-francia-orosz) koalíció vívta.

Az egyik hosszoldalon bokros mező közepén pálma, alatta két puttó ölkben babérkoszorúval. A másik hosszoldalon ugyanilyen környezetben egy babérkoszorút fonó, illetve hátán két babérkoszorút és egy palmaágot cipelő puttó, aki palmaágra támaszkodik, mintegy a dicsőség súlyának, terhének elviselését karikírozva. A szelence alján magányos pálmafa.

A fedél belsején Nagy Frigyes félalakos, díszruhás képmása kapott helyet, Antoine Pesne 1745 körül festett potréja nyomán (Hannover, Landesmuseum - ld. [itt](#)). A porosz uralkodó halványlila háttér előtt kék kabátban, a porosz Fekete Sas Rend (*Schwarzer-Adler-Orden*) mellcsillagával, s a hozzá tartozó vállszalaggal jelenik meg. Jobb karjára vetve hermelinnel bélelt lila bársonyköpenyt tart, fején fehér paróka, rajta fehér díszítésű fekete kalpag.

Analóg darab szerepelt a zürichi Koller Aukciósház 2013. március 18-i árverésén (ld. [itt](#), Nr. 1850.).

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 94.
- szerző: Ács Piroska: *Szelencék titkai.* Helikon Kiadó, Budapest, 1994. - Nr. 95. és kép
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 2.29. (Ács Piroska)
- szerző: Ács Piroska: *Szelencedívatok.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1982. - p. 8.

